

Ratkaisuna luomun lisääminen?

Mistä kannattavuutta kestävästi?

Juva 16.4.2012

Kauko Koikkalainen, MTT

www.mtt.fi

MTT Taloustutkimus, Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki

puh. 020 772 004

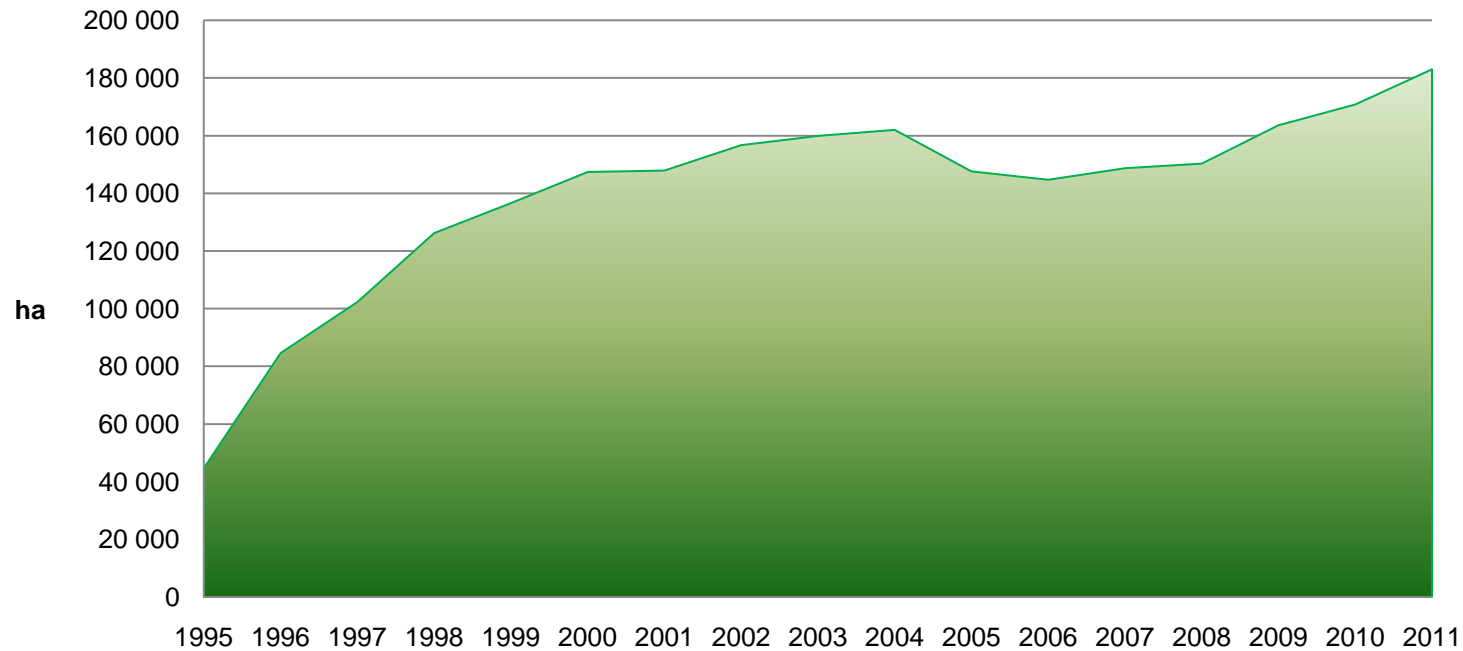
s-posti: etunimi.sukunimi@mtt.fi

www.mtt.fi/mttl

Esityksen sisältö

- Vähän maatalouspolitiikkaa
- Toteutunutta kannattavuutta kannattavuuskirjanpitoaineiston pohjalta
- Luomu50 –raporttia ja tulevaisuuden näkymiä

Viljelyalan kehitys luomussa 1995-2011

Kasvi- ja kotieläintuotanto luomussa

- Peltoviljely:

- 180 000 ha ja 4 000 tilaa
 - Nurmi 76 000 ha
 - Vilja 43 000 ha
 - Palkoviljat 3 000 ha
 - Öljykasvit 2 700 ha
 - Peruna 1 000 ha
 - Kesanto 20 000 ha
 - Vihannekset ja marjat 2 000 ha

- Kotieläimet:

- 570 tilaa
 - Lypsykarja 140
 - Emolehmä 295
 - Lihanauta 170
 - Uuhi 90
 - Kana 30
 - Sika 10

Luomutuotannon talousnäkymät maatalouspolitiikan muutoksessa

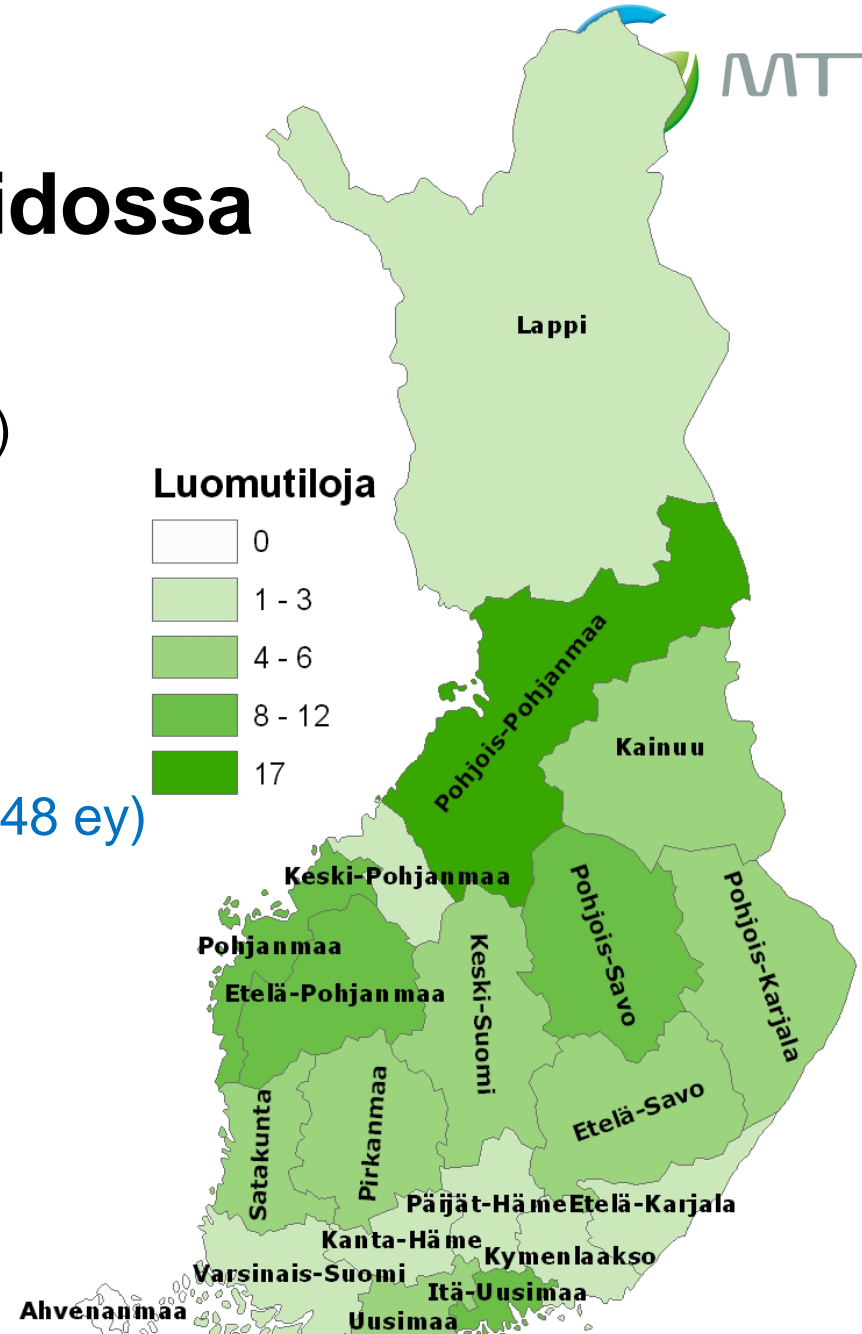
- Yhteisen maatalouspolitiikan uudistus – viherryttäminen:
kolmen kasvin viljelyvaatimus, pysyvä nurmi ja ekologinen ala
 - Luomutuotanto omana kohtanaan tukijärjestelmässä
- LFA:n uudistus
- Ympäristötuki vuodesta 2014 eteenpäin
 - nyt aika vaikuttaa ja tuoda luomun mahdollisuuksia esiin
- Artikla 141 ja pohjoinen tuki
- WTO

Lähiajan luomunäkymiä

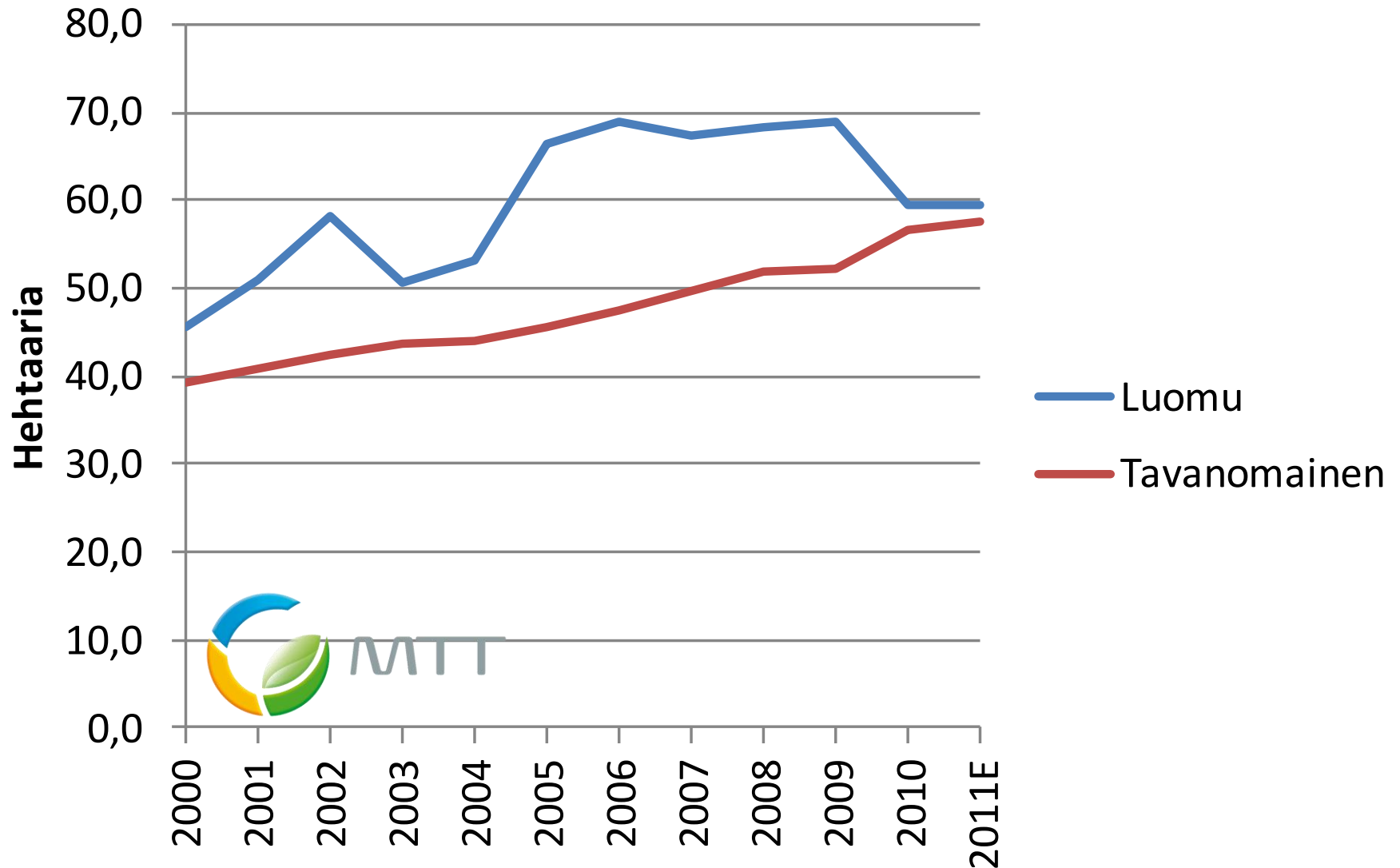
- Valkuaista luomukotieläimille
 - rypsi, rapsi, herne, härkäpapu ja nurmipalkokasveja unohtamatta
- Yleiset hintamuutokset heiluttavat myös luomutuotteiden hintoja
- Kiinnostus luomutuotantoon lisääntynyt sekä kuluttajien että tuottajien keskuudessa
 - potentiaalisia luomuun siirtyjiä noin viidennes tiloista
- Yleinen ”markkinaepävarmuus” lisääntynyt
 - luomutilat tavanomaisia tiloja paremmin kannattavia

Luomutilat kannattavuuskirjanpidossa

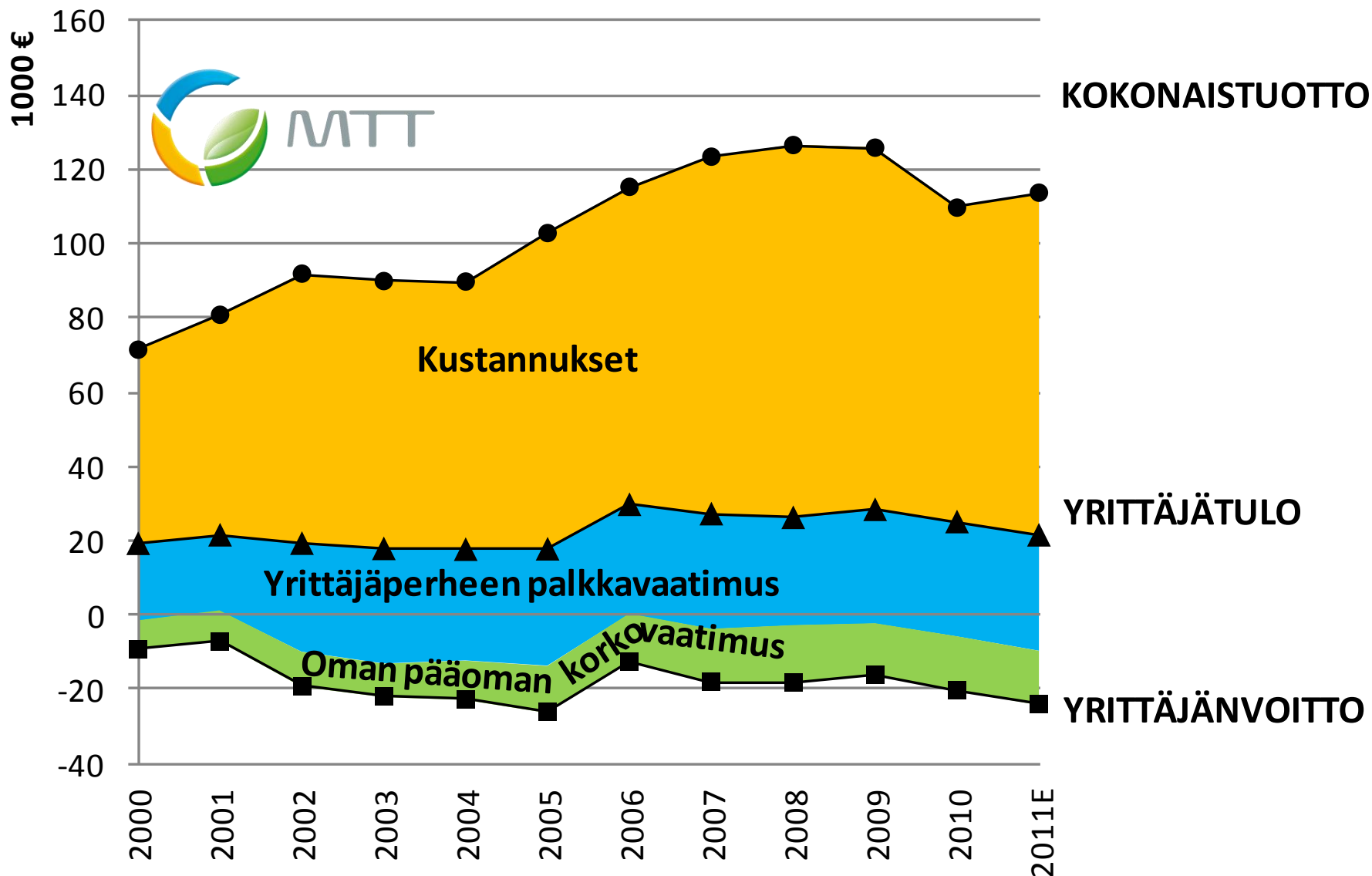
- Tilikausi 2010:
103 luomutilaa (edustavat 1900 tilaa)
Viljelyala 59 ha/tila (57 ha)
Eläinyksiköitä 26 ey/tila (31 ey)
Tuotantosuunnat:
28 kasvinviljely, 51 ha (62 ha)
28 lypsykarja, 70 ha/43 ey (52 ha/48 ey)
15 muu nautakarja, 70 ha (65 ha)
10 muu kotieläintalous
21 sekamuotoinen

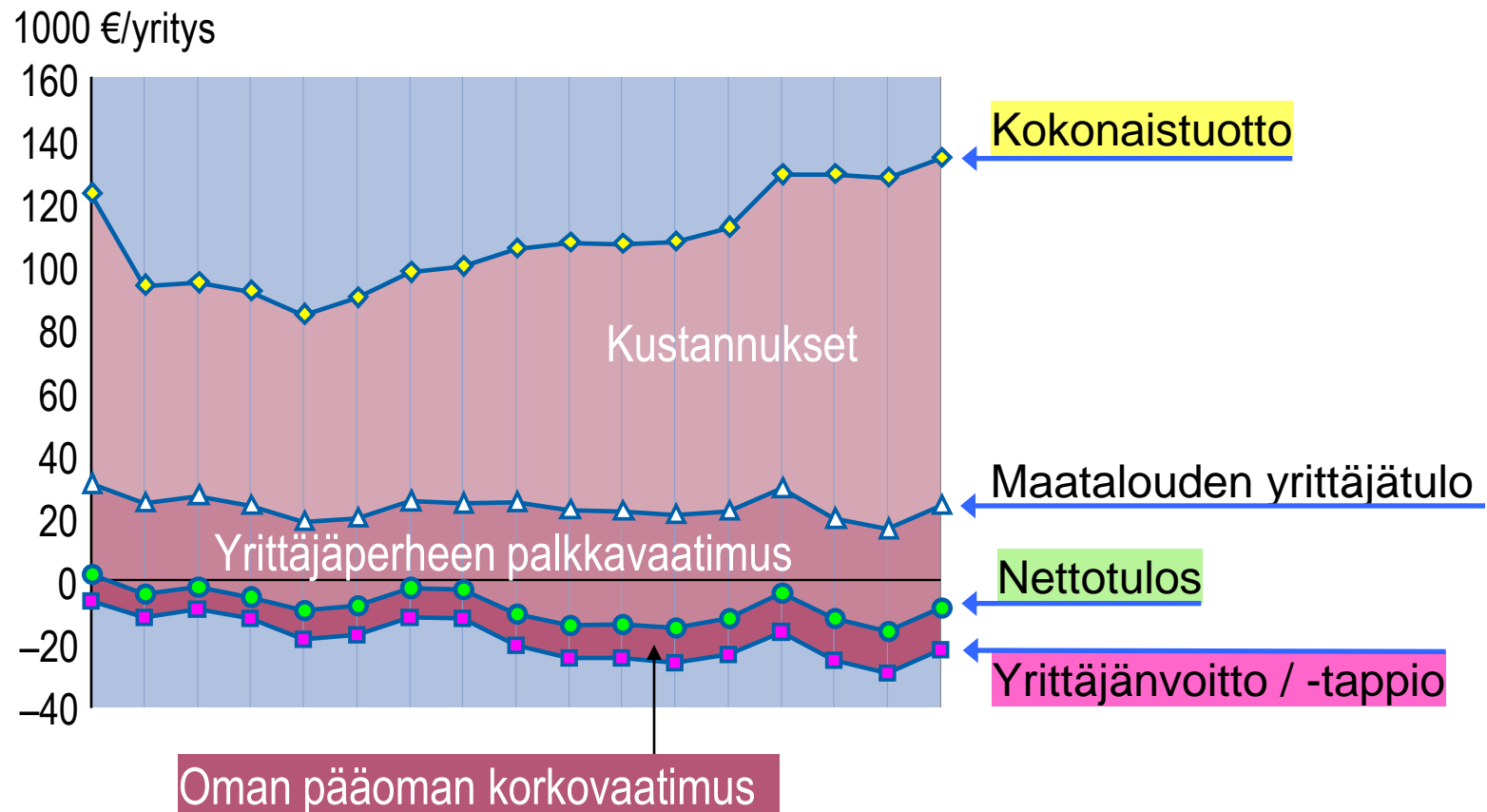
Tilakoon kehitys

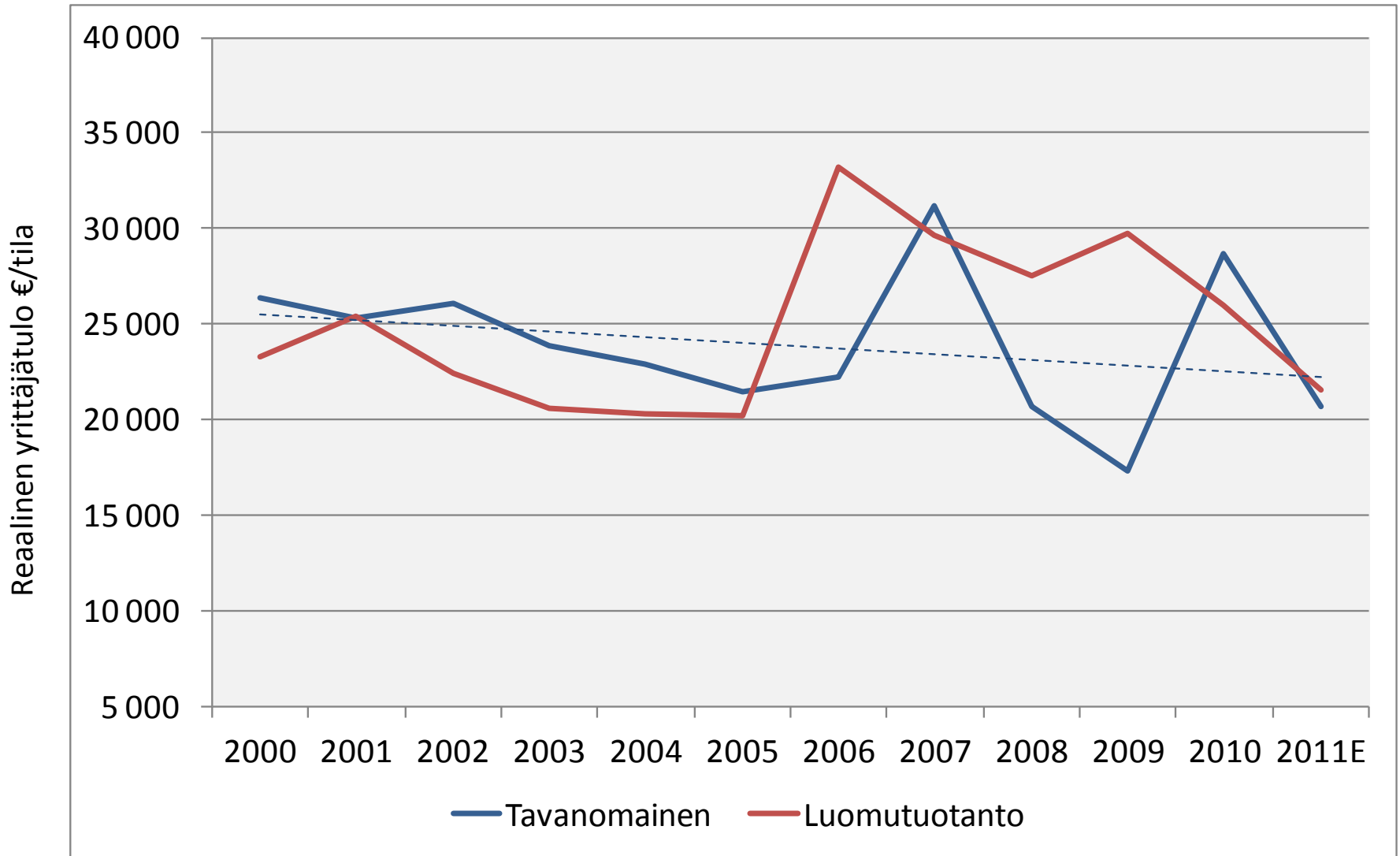
Luomu: tuotot ja kustannukset

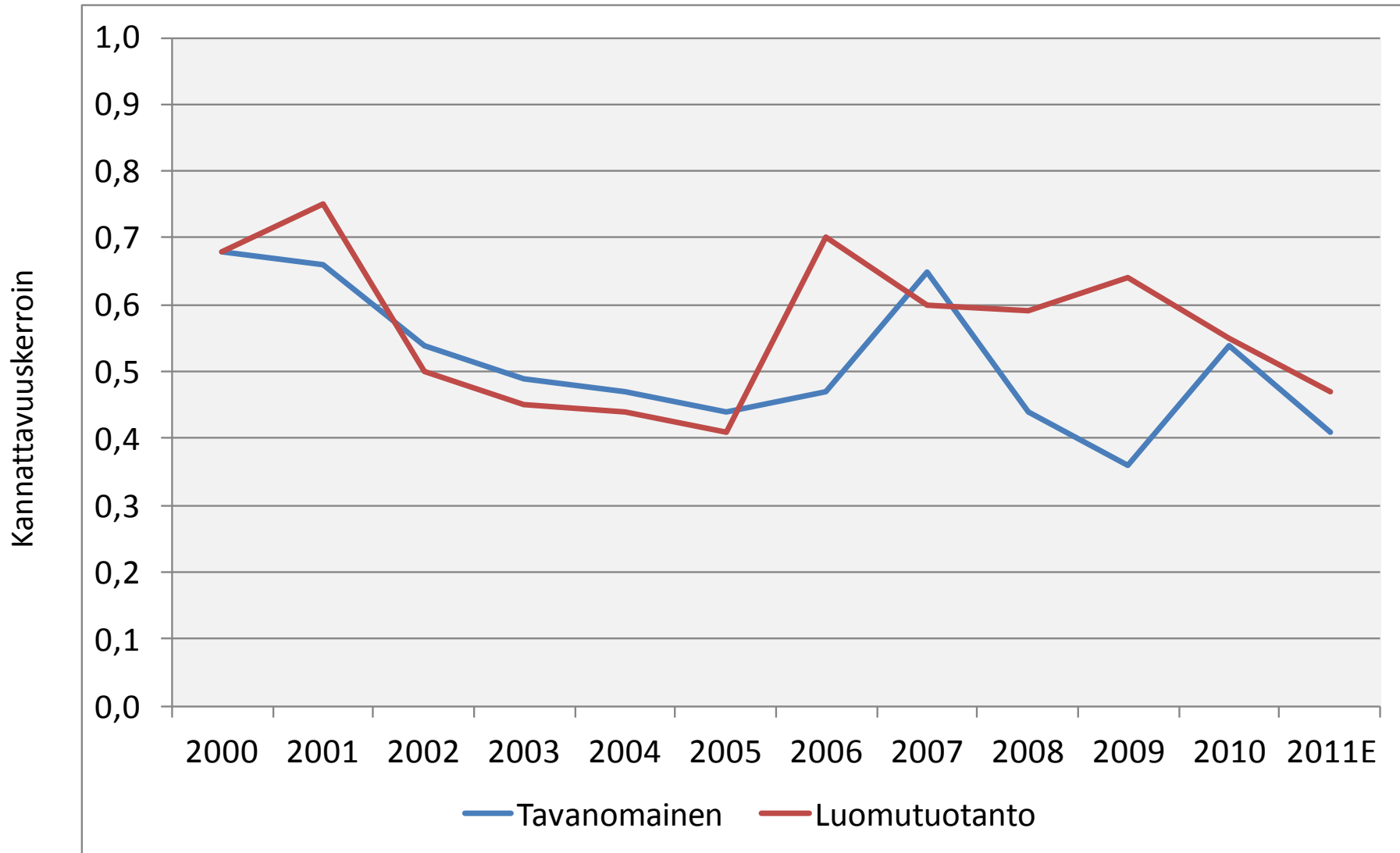
Maatalous- ja puutarhayritysten tulos- ja kannattavuuskehitys vuosina 1994–2010e

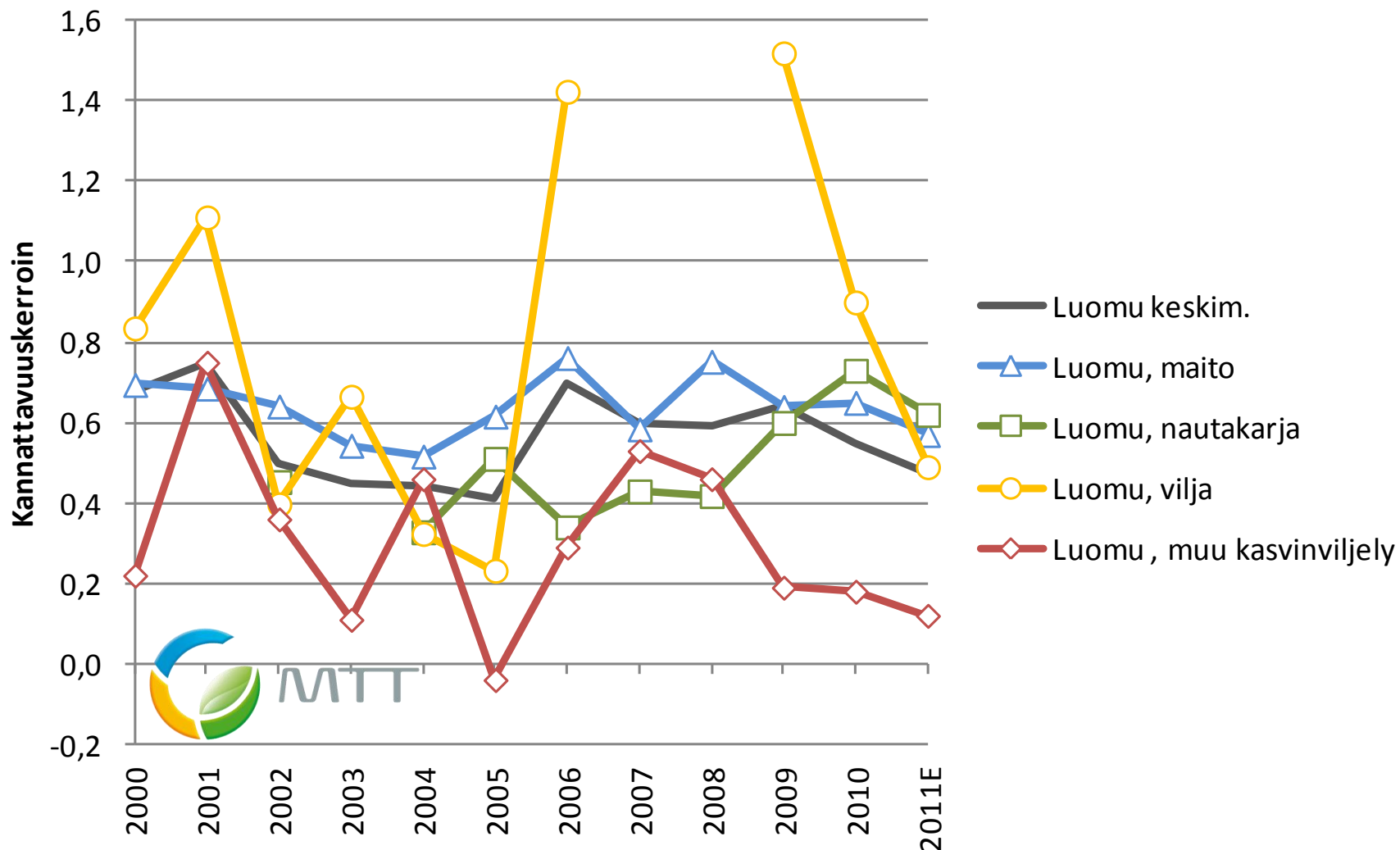
Yrittäjätulon kehitys 2000-luvulla

Kannattavuuden kehitys

Kannattavuus tuotantosunnittain

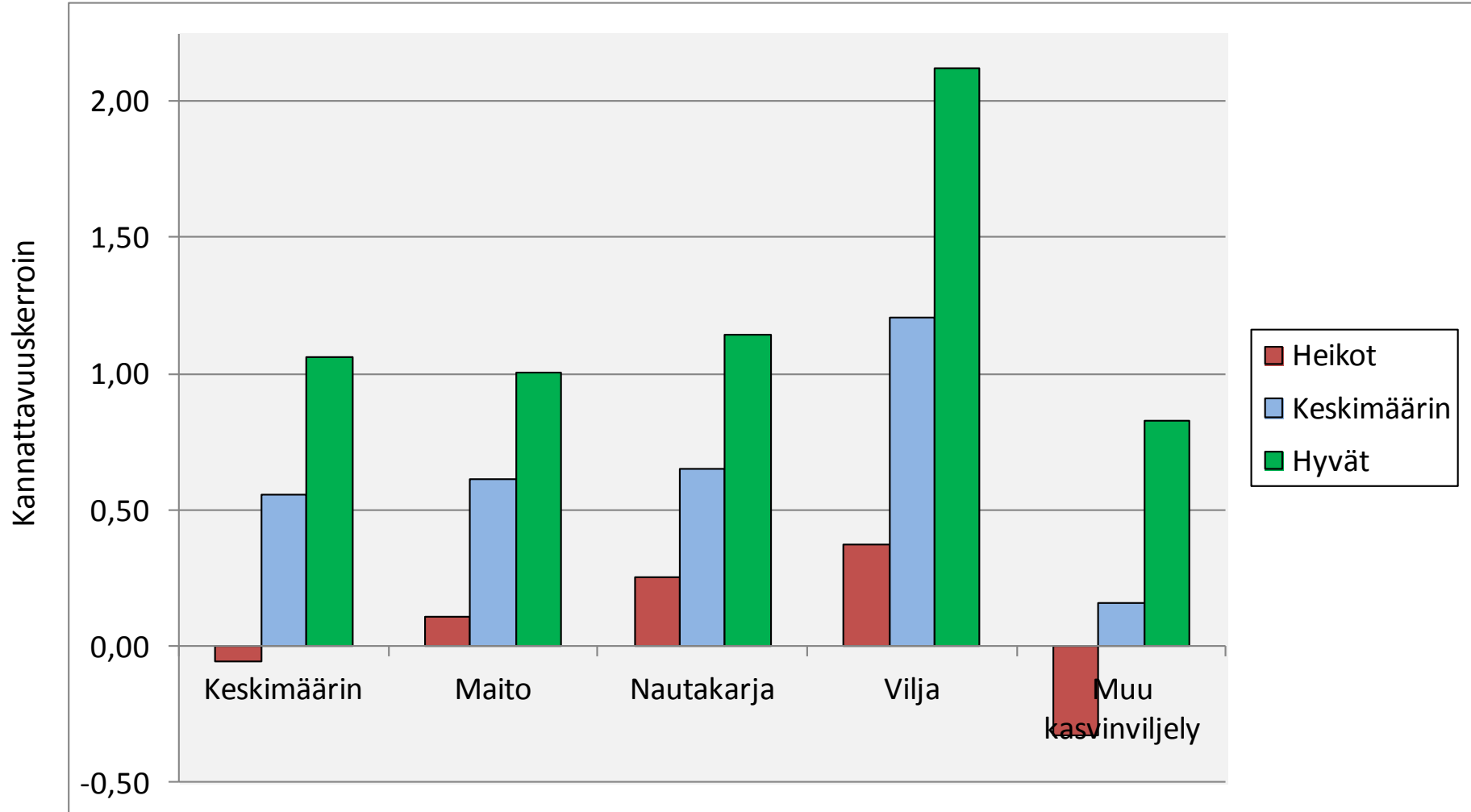
Aineisto: MTT:n kannattavuuskirjanpitoaineisto

Jukka Tauriainen MTT Taloustutkimus

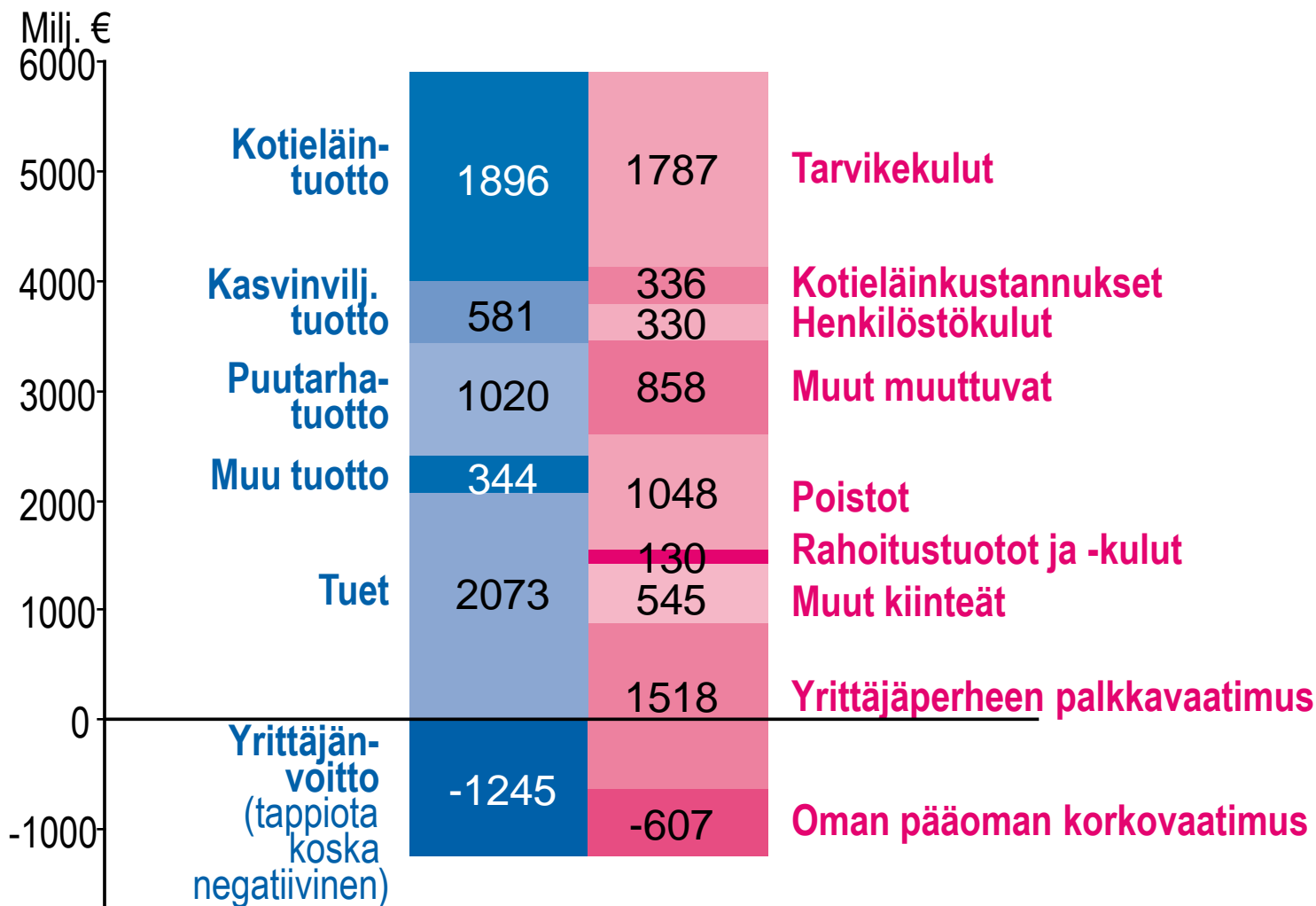
Kannattavuuden erot - heikot/hyvät

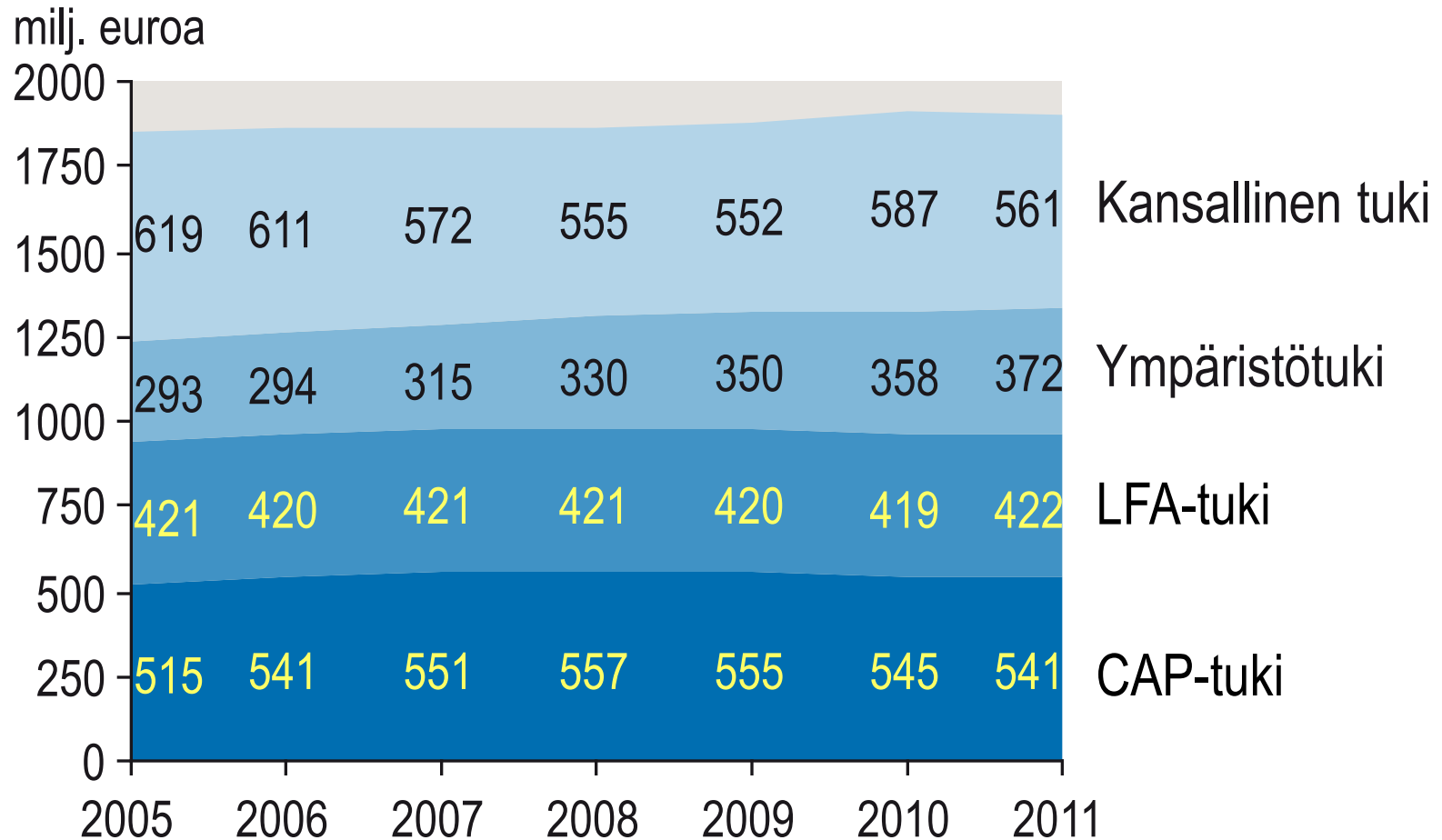
Luomutilat (keskim. 2009-2011e)

Maa- ja puutarhatalouden tuotto- ja kustannuserittely 2010e

Maatalouden tuki Suomessa vuosina 2005–2011

Luomu50 selvitys

- MMM:n tilaama selvitys
- Maabrändityöryhmä esitti tavoitteeksi 50 % luomualaa vuonna 2030 ja maatalouden kehittämisen standardiksi luomutuotantoa
- Mitä tarkoittaisi käytännössä, jos viljelystä olisi 50 % luomua vuonna 2030?
- Tarkastelun rajaus alkutuotantoon
- Kootaan olemassa olevaa tutkimustietoa yksiin kansiin
- Ei varsinaista uutta tutkimusta

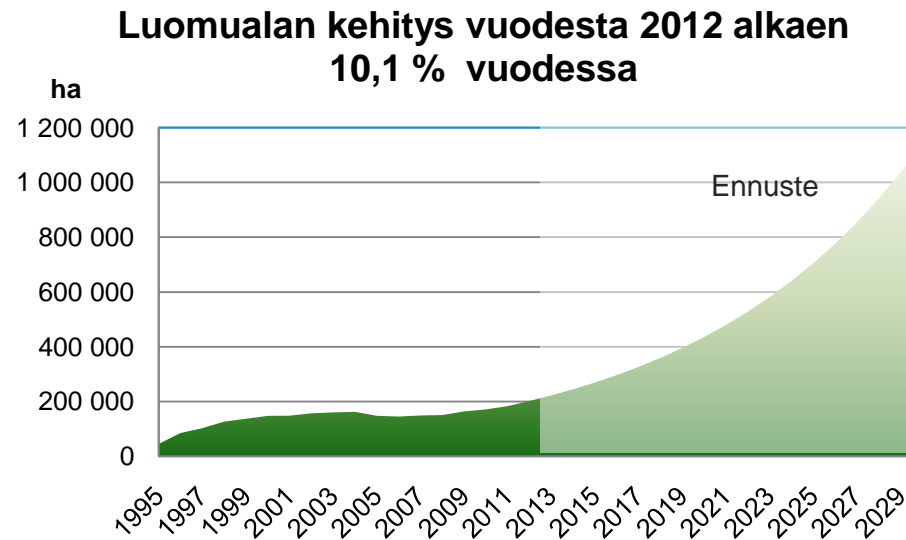
Tarkasteltavat vaihtoehdot

Skenaario 1. Luomutuotanto laajenee 50 % viljelyalasta nykyisessä viljelykasvisuhteessa

Skenaario 2. Luomutuotanto laajenee 50 % viljelyalasta niihin tuotantosuuntiin, jossa sillä on suhteellinen etu

Skenaario 3. Luomutuotanto laajenee nykyistä kasvuvauhtia

Skenaario 1 ja Skenaario 2

-luomualan tulisi kasvaa 10,1 % vuodessa, jotta asetettu tavoite saavutettaisiin

Skenaario 1

- Luomutuotanto lisääntyy samassa viljelykasvisuhteessa kuin tämänhetkinen luomutuotanto
- Hallitsevana luomutuotettuna kasviryhmänä nurmi (540 000 ha)
- leipäviljaa 96 000 ha
- rehuviljaa 280 000 ha
- Alueellinen sijoittuminen noudattelisi nykyistä rakennetta
- vahvoilla sika- ja siipikarjantuotantoalueilla luomun osuus alle 50 % ja vastaavasti maidon- ja naudanlihantuotantoalueilla yli 50 %
- nykyisillä luomutuen määrillä tukitarve olisi noin 230 milj. euroa (puolelle luomualasta kotieläintuotannon tukea ja toinen puoli saisi vain kasvintuotannon luomutuen)
- tuotantomäärä 71 % tavanomaisesta tuotannosta

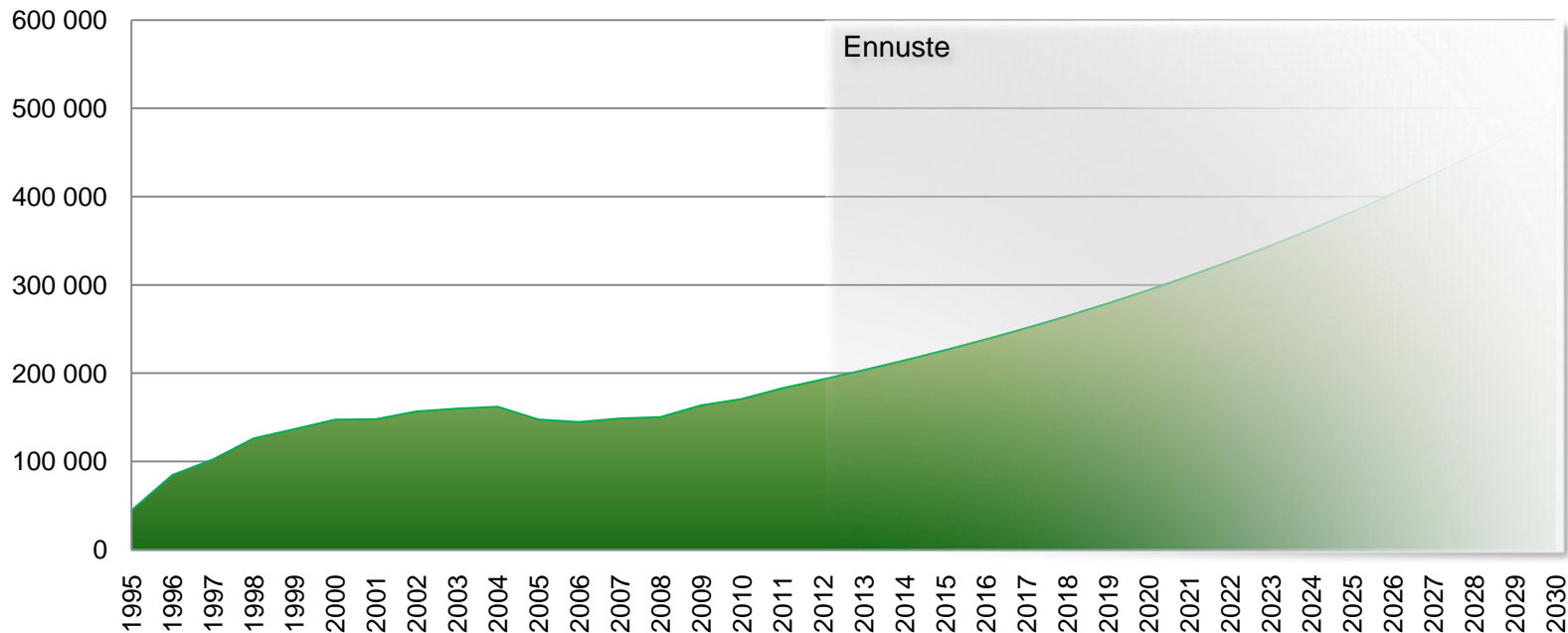
Skenaario 2 (optimiluomu)

- Tuotanto tapahtuu luomun omiin vahvuuksiin perustuen
- Biologinen typensidonta, karjanlannan tehokas hyödyntäminen, kierrätysravinteet
- Optimaalinen kasvinviljelyn viljelykierto: nurmi 40 %, rehuvilja 30 %, leipävilja 20 %, palkoviljat (+öljykasvit) 10%
- 80 % kasvintuotannosta kotieläinten rehuksi ja 20 % suoraan ihmisravinnoksi
- Satotaso 20 % parempi kuin nykyluomussa (lyhytikäisemmät nurmet, nurmen hyödyntäminen rehuna, palkoviljat)

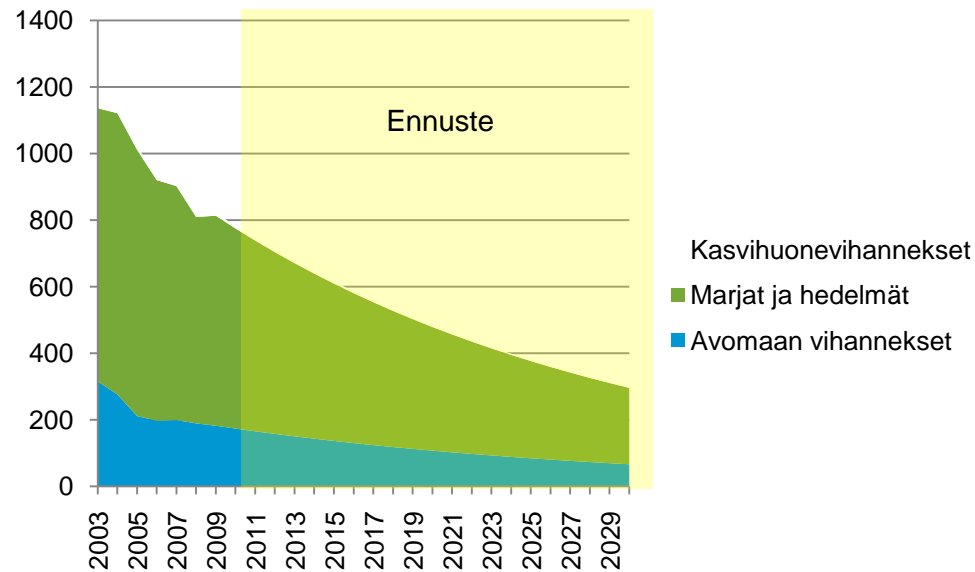
Jos luomuala kasvaisi samaa vauhtia kuin se on kasvanut keskimäärin viimeiset viisi vuotta (5,4 %), vuonna 2030 pinta-ala olisi noin 0,5 milj. ha

ha

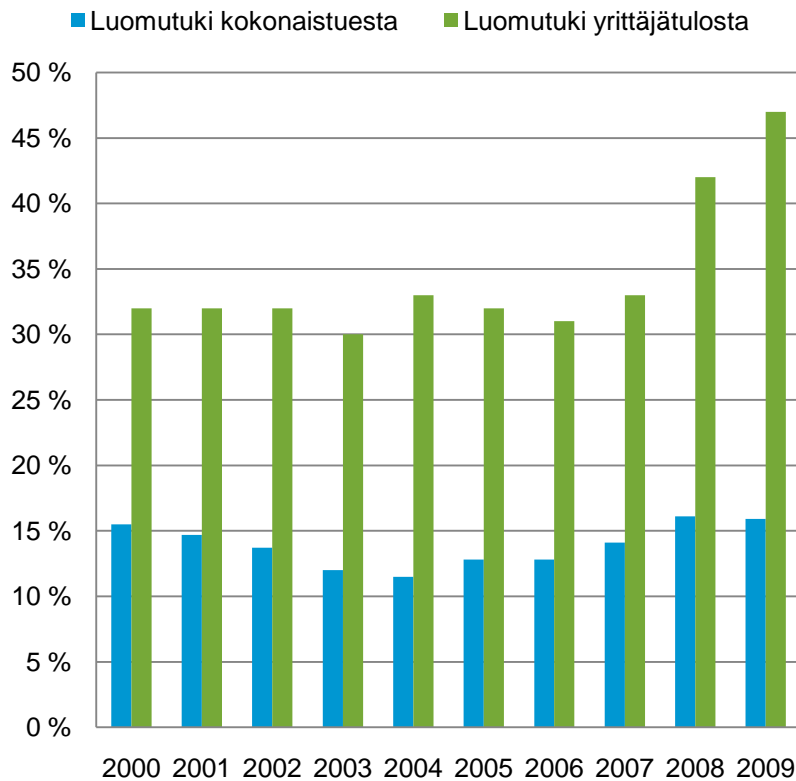

Skenaario 3 luomupuutarhatuotannosta, tuotantopinta-ala kehittyy nykytrendin mukaisesti

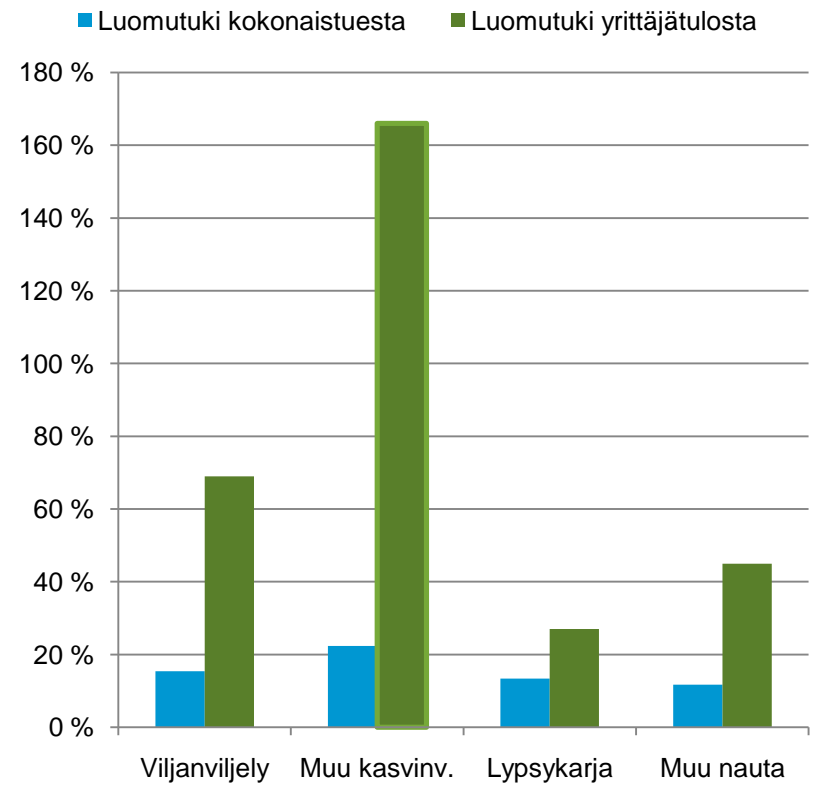

Luomutuki

Luomutuen merkitys 2000 -luvulla

Luomutuen merkitys eri tuotantosuunnissa 2009

Ympäristövaikutuksilla perustellaan korkeampaa tukea

- Biodiversiteettivaikutukset
 - Biodiversiteetinäkökulmasta luomutuotanto tavanomaista tuotantoa parempi – viljelijänäkökulmasta biodiversiteetti jossain määrin sadonmuodostusta haittaava
- Ilmastovaikutukset
 - Ilmastovaikutusten näkökulmasta nykytiedon ja laskentatavan mukaan vaikea asettaa tuotantotapoja paremmuusjärjestykseen
- Ravinnevaikutukset
 - Ravinnevaikutuksiltaan luomutuotanto ympäristöystävällisempää kuin tavanomainen jo nyky muodossaan, jos asiaa tarkastellaan pinta-alaperusteisesti
 - Satomäärää kohti tarkasteltaessa asetelma muuttuu tasapäisemmäksi
 - Jos luomutuotannossa kotieläintuotannon ja kasvituotannon paremman yhteistyön ansiosta saadaan satomääriä lähemmäs tavanomaista, myös satomäärää kohti tarkasteltaessa luomu muuttuu paremmaksi

Johtopäätöksiä Luomu 50 -raportista

- Luomulla vankka jalansija maataloustuotteiden tuotantomuotona
- Tuon aseman eteen tehty töitä tutkimuksessa, koulutuksessa, neuvonnassa, edunvalvonnassa ja maataloushallinnossa
- Luomu kuluttajan ostoskorissa vain parin prosentin suuruinen
- Kysyntä nousussa ja kotimaisella tuotannolla vaikeuksia vastata siihen
- Peltoala ei rajoittava tekijä peruselintarvikkeiden laajamittaisessa luomutuotannossa
- Nautapohjainen tuotanto luomun vahvuus Suomen ilmasto-oloissa – apilanurmien viljely ja niiden jalostaminen ruuaksi märehäivien kotieläinten avulla
- Kasvi ja kotieläintuotannon nykyistä voimakkaampi integraatio välttämätön edellytys luomutuotannon koko potentiaalin hyödyntämisessä
- Maataloustuella ja sen kohdentamisella keskeinen merkitys eri tuotantotapojen ja tuotantosuuntien kannattavuudelle ja viljelyhalukkuudelle
- Luomupuutarhatuotannosta puuttuu riittävä taloudellinen kannuste

Luomu50 -raportti

Raportti löytyy osoitteesta:

<http://www.mtt.fi/mttraportti/pdf/mttraportti36/pdf>

- Luomualan tulisi kasvaa 10,1 % vuodessa, jotta Maabrändityöryhmän ehdottama 50 prosentin pinta-alatavoite saavutettaisiin
- Kasvun tulisi suuntautua nautapohjaiseen tuotantoon
- Alueellisesti erikoistunutta tuotantoa tulisi monipuolistaa